

ZURNAL 13

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 20

• 28. ledna 2011

V čísle:

AFO 2011 představilo svou grafickou podobu • Filozofická fakulta UP mění systém přijímacích zkoušek • Diskuse mezi německými vědci a politiky • Rozhovor se spisovatelem Antonínem Bajajou • Soutěž Podnikavá hlava podruhé • Co přinese registr profesorů a docentů? • Se studentkou UP do africké Kibery • Plesová sezóna na univerzitě

• **Představit fyziku jako zajímavý i dobrodružný obor a přilákat nové studenty – takový byl cíl Olomouckého fyzikálního kaleidoskopu, který na 20. 1. připravili již podesáté pedagogové Přírodovědecké fakulty pro středoškolské studenty. V nabídce byly přednášky, návštěvy specializovaných laboratoří i netradiční experimenty.**

-red-, foto -mo->

Snídani vědkyň z celého světa propojil telemost

Letošní Mezinárodní rok chemie 2011 (International Year of Chemistry, IYC) byl 18. 1. zahájen svou první akcí nazvanou „Snídaně vědkyň“. Jejím cílem bylo v jediný den propojit telemostem ženy – vědkyně v oboru chemie z celého světa. Představitelky české vědy se sešly k panelové diskusi na téma „Chemie v životě, ženy ve vědě, ženy v chemii“ v prostorách Akademie věd ČR a mezi

pozvanými byla i prof. Jitka Ulrichová, CSc., prorektorka pro záležitosti vědy a výzkumu UP, přednostka Ústavu lékařské chemie a biochemie (ÚLCHB) a předsedkyně Hlavního výboru České společnosti chemické (na snímku vlevo). Akce vypukla ráno místního času na Novém Zélandu a v Austrálii a jejím prostřednictvím spolu komunikovaly v průběhu celého dne vědkyně ze stovek míst v 37 zemích světa.

Diskuse byla věnována samozřejmě chemii a jejímu postavení mezi jinými vědními obory. Hovořilo se mj. o tom, co přítomné dámy přivedlo k chemickým oborům, o jejich

Dokončení na str. 7

ZURNAL
JUBILEJNÍ 20. ROČNÍK
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Univerzita získala pro své další čtyři projekty podporu ve výši téměř 90 mil. Kč

■ V rámci 2. výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – oblasti podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji (1. termín přijímání projektových žádostí) uspěla Univerzita Palackého se čtyřmi projekty. Z celkem šesti podaných projektů byly úspěšné tři projekty Přírodovědecké fakulty a jeden projekt Lékařské fakulty. Získaná podpora činí celkem 89 649 165 Kč.

Výzva byla zaměřena na podporu vytváření kvalitních týmů výzkumu a vývoje a jejich dalšího rozvoje, zejména inicializačních pracovních pozic a startovacích pracovních pozic a (nebo) na přípravu zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti výzkumu a vývoje. K doplňkovým podporovaným aktivitám patřilo další vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje v oblasti řízení výzkumu a vývoje, popularizace a komunikace, šíření výsledků vědy a výzkumu do praxe, podpora mobility mezi výzkumnými institucemi a soukromým a veřejným sektorem aj.

Finanční prostředky získaly projekty „Rozvoj výzkumného týmu regionálního centra pokročilých technologií a materiálů a jeho zapojení do mezinárodních sítí a projektů“ (řešitel doc. Radek Zbořil, Ph.D.), „Kombinatoriální

chemie ve výzkumu i vzdělávání“ (řešitel doc. Jan Hlaváč, Ph.D.), „Rozvoj lidských zdrojů pro excelenci ve výzkumu v oblasti nanotechnologií v analytické chemii“ (řešitel prof. Juraj Ševčík, Ph.D.) a „Podpora lidských zdrojů pro biomedicínský a translační výzkum v regionu Střední Morava“ (řešitel prof. Jiří Ehrmann, Ph.D.).

Výsledky výzvy byly vyhlášeny začátkem prosince 2010 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, jehož výběrová komise k financování doporučila 20 projektů o celkovém objemu přes 480 mil. Kč. V žebříčku vysokých škol, které v rámci této výzvy pro své projekty získaly podporu, se UP umístila jako druhá neúspěšnější. První Masarykova univerzita uspěla se čtyřmi projekty v celkovém objemu přes 100 mil. Kč. -mav-

Den otevřených dveří podruhé

■ Záměrem, kteří se chtěli dozvědět vše podstatné o možnostech studia na Univerzitě Palackého, tak mohli učinit v tomto akademickém roce již podruhé. V pátek 21. 1. proběhl na všech jejích fakultách – kromě Lékařské fakulty a Fakulty zdravotnických věd – Den otevřených dveří. K zodpovězení dotazů a poskytnutí potřebných informací sloužily především informační bloky, v nichž zástupci vedení fakult poskytovali

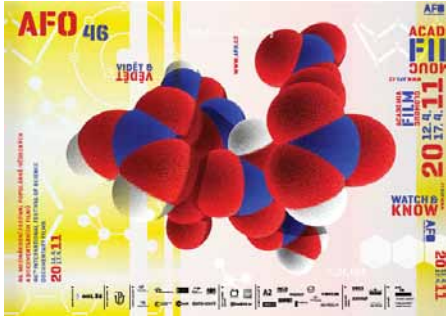
obecné informace o podmínkách studia, náležitostech elektronické přihlášky i přijímacím řízení. Na fakultách bylo také možné získat propagační a informační materiály.

Společně s UP zorganizovala Den otevřených dveří také CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc, jež ve spolupráci s CMTF realizuje dva studijní obory.

-map-, foto -mo-

AFO 2011 představilo svou grafickou podobu

Čtyřicátý šestý ročník festivalu Academia film Olomouc již zná svou novou vizuální podobu. Návrh odkazuje k hlavnímu tématu nastávajícího AFO, kterým bude chemie. Jejimi autory se již potřetí stali členové pražského studia ReDesign. Podle jejich slov vychází grafické pojetí z abstraktního clusteru základních prvků vodíku – kyslíku – dusíku ve stylu semišových medvídků od Kolína.

Čtyřicátý šestý ročník Mezinárodního festivalu populárně-vědeckých a dokumentárních filmů ACADEMIA FILM OLOMOUC proběhne ve dnech 12.–17. dubna.

Více informací na www.fo.cz.

-red-

Univerzita má svou finalistku v soutěži o Miss Academia ČR 2011

Do finále Miss Academia ČR 2011 se z celkového počtu 320 přihlášených vysokoškoláček probojovala desítka nejlepších. Šanci získat titul „miss, která má (s)mysl“ má i Nikola Vavříčková studující Právo a právní vědu na UP. „Myslím si, že tato soutěž je jedinečná v tom, že klade důraz na to, aby byla vítězka nejen krásná, ale i chytrá.

Což je faktor, díky kterému jsem se přihlásila,“ uvedla k motivům své účasti Nikola Vavříčková (na snímku mezi brněnskými semifinalistkami druhá zprava).

Slavnostní galavečer, na němž bude vyhlášena patnáctá Miss Academia, se uskuteční 29. 3. v Kongresovém centru Zlín. Více informací na www.missacademia.cz

Z tiskové zprávy vybrala -mav-, foto web Miss Academia

Studenti obdrželi ocenění za 40 bezplatných odběrů krve

V závěru loňského roku se konala slavnostní předání vyznamenání pro bezplatné dárce krve z Olomoucka, kteří svým humánním činem zachraňují zdraví či životy nemocných. Zlatou medaili Dr. Janského, kterou Český červený kříž uděluje za 40 bezplatných odběrů, převzal na olomoucké radnici také Jakub Tláškal a mezi oceněnými stříbrnou medailí za 20 bezplatných odběrů ve Slavnostním sále Klášterního Hradiska byl Jakub Čícha. Oba dárci jsou studenti PŘF UP.

Olomoucká fakultní nemocnice dlouhodobě hledá nové dárce krve. Věříme, že oba ocenění mohou být příkladem pro ty, kteří se ještě nerozhodli (více informací na www.darujivot.eu).

Dr. M. Jukl

Téma: Sřt zájmů v medicíně Senátorka, exposlanec a viceprezident ČLK hosty setkání ve Zlatých Horách

Pojedenácté se sjeli studenti a absolventi Lékařské fakulty UP na tradiční odborné setkání ve Zlatých Horách (dříve Cukmantlu). Stovka účastníků obsadila počátkem ledna prostory Dětské léčebny respiračních nemocí se speleoterapií, aby se po celý víkend věnovala přednáškám a diskusím, které souvisejí s jejich studijním nebo pracovním zaměřením.

Stejně jako v minulých letech bylo snahou najít jednotící téma, které by bylo zárukou atraktivního programu. Koncem loňského srpna padla volba na Sřt zájmů v medicíně. Tato oblast nabízela možnost věnovat se mimo jiné otázkám, které jsou již od květnových voleb v centru pozornosti celé společnosti, především korupci ve všech jejích podobách.

K nemalé radosti organizátorů se i přes odlehlost místa konání podařilo zajistit účast opravdu významných hostů. MUDr. Alena Dernerová v prezentaci shrnula svůj příběh, na jehož počátku byla kritika předražených nákupů vybavení pro nemocnice Ústeckého kraje a na konci křeslo v Senátu Parlamentu ČR. Přestože Ing. Ludvík Hovorka v loňském roce naopak po osmi letech opustil Poslaneckou sněmovnu PCR, svůj boj za fungující zdravotnictví nezdává a ve svém vystoupení představil nejproblematičtější kauzy posledních let. Veřejným zakázkám ve zdravotnictví se rovněž podrobně věnoval Ing. Tomáš Látal z Ústavu sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP a Ústavu zdravotnického managementu FZV UP. Některé příklady korupce v akademickém prostředí přehledně uvedl staronový předseda Akademického senátu LF UP doc. Tomáš Papajík, CSc.

Další část programu se zaměřila na etiku, především ve vztahu mezi lékaři a farmaceutickými společnostmi.

Své etické kodexy prezentovala jak Česká lékařská komora, zastoupená viceprezidentem MUDr. Zdeňkem Mrozkem, Ph.D., tak Česká asociace farmaceutických firem (Mgr. Vítězslav Burda). Celodenní maratón devíti přednášek završila panelová diskuse za účasti většiny vystupujících.

Nedělní program vyplnily informace bezprostředně související se studiem medicíny. Proděkan LF UP prof. Milan Kolář, Ph.D., popsal potíže, které provázejí přípravu nových studijních předpisů na UP. Hosté z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze pod vedením MUDr. Martina Vejražky, Ph.D., seznámili přítomné s unikátním projektem WikiSkripta, do něhož se studenti a učitelé českých a slovenských lékařských fakult mohou zapojit coby uživatelé i autoři textů.

Kromě přednášek nabídlo setkání jako vždy mnoho příležitostí k neformálním diskusím, například během úvodního společenského večera s kruhovými tanci, návštěvy prostor pro speleoterapii v někdejší rudné dole či vycházky do nedalekého Dolního údolí. Informace o přednášejících a tématech se objevily ve čtvrtém zvláštním vydání neexistujících novin Cukmantelský cajtunk, které doplňují webové stránky setkání (http://cja.upol.cz/zlate_hory).

Mgr. P. Kurfürst, LF UP, foto MUDr. J. Strojil

Senátorka PCR MUDr. A. Dernerová při svém vystoupení na setkání ve Zlatých Horách

Česká společnost pro hmotnostní spektrometrii sídlí na Přírodovědecké fakultě UP

Přírodovědecká fakulta UP se stala sídlem nově vzniklé společnosti pro hmotnostní spektrometrii. Jejím cílem je podpora získávání znalostí v oblasti hmotnostní spektrometrie, prezentace jejích výsledků, rozšiřování obecného povědomí o této oblasti a spolupráce s podobně zaměřenými zahraničními společnostmi. Česká společnost pro hmotnostní spektrometrii bude organizovat semináře, vědecká setkání a každoroční konferenci, která umožní setkání všech členů. Vzhledem k rostoucímu počtu

odborníků, kteří se profesionálně věnují hmotnostní spektrometrii, je vytvoření nové společnosti velkým přínosem rovněž pro zprostředkovávání komunikace v oboru a poskytování informací o studijních a pracovních záležitostech.

Předsedkyní společnosti je Mgr. Jana Roithová, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a místopředsedou je prof. Karel Lemr, Ph.D., vedoucí Katedry analytické chemie PŘF UP.

-pb-, -red-

„Štatkumšt“ v Uměleckém centru UP

Na přelomu roku proběhla ve výstavních prostorách Uměleckého centra UP (chodba v přízemí a 1. patře) výstava studentů ateliéru Malba 1 Fakulty výtvarných umění VUT Brno. Za sedmnáctiletou historii se ve vedení tohoto ateliéru postupně vyměnili několik osobností: doc. Miroslav Štolfa, Radovan Kutra, prof. Jiří Načeradský a doc. Petr Veselý. Od října roku 2007 nastoupil do vedení ateliéru ak. mal. Tomáš Lahoda, malíř působící v České republice a v Dánsku, asistentem v jeho ateliéru je MgA. Tomáš Hlavenka.

Pro nové vedení a výuku v je typické, že pestrost a různorodost práce je rozvíjena bez preferování určitého stylu nebo výrazových prostředků. Důraz je ale vždy kladen na intelektuální použití jednotlivých forem a na citlivé přístupy k individuálním řešením. Rámec výuky směřuje k prohloubení, uvědomění si a zpřesnění různých výrazových forem v souvislosti se záměry a intencemi.

Na výstavě Štatkumšt studenti představili výběr prací, které vznikly za poslední období. Námětem byla tradiční malířská témata jako jsou figura, portrét, krajina či příroda, nebo abstraktní motivy, přičemž důležitou součástí jejich práce představoval obsahový kontext a široké pojetí malířských námětů. I když ateliér v současné době čítá 20 studentů včetně stážistů, pro olomouckou výstavu byl proveden výběr na základě tvorby za poslední semestr, jehož výsledek bylo možné zhlédnout do 12. 1.

MgA. T. Hlavenka, MgA. J. Krtička
(redakčně kráceno, plná verze viz www.zurnal.upol.cz/)

Z. Martiniková (3. ročník): Lampoid, akryl na plátně 2010

Akademický senát UP se ke svému řádnému jednání seje 2. 2. ve 13 hod. ve Velké zasedací místnosti Rektorátu UP.

Informace o programu sledujte na www.upol.cz/odkazy/organy-up/akademicky-senat-up/.
Jednání Akademického senátu UP jsou veřejná.

Filozofická fakulta UP mění systém přijímacích zkoušek pro akademický rok 2011/2012

■ Oproti předchozím letům, kdy se přijímací zkoušky na Filozofickou fakultu UP prováděly mj. formou tzv. SCIO testů, jsou pro uchazeče o studium na této fakultě v akademickém roce 2011/2012 připraveny testy, které sestavil tým odborníků a garantů jednotlivých studijních programů a oborů. Jde o vlastní testy FF UP.

„Hlavním důvodem tohoto kroku je snaha nového vedení FF UP dát přijímacímu řízení jistou vlastní, jednotnou a organizovanou podobu – jak formální (využití dotazníků, a to i pro oborové testy), tak i obsahovou (testy bude tvořit jeden tým odborníků). V předchozích letech byly části kateder využívány tzv. SCIO testy, část kateder si ponechávala testy vlastní, resp. organizovala ústní pohovor. Celý systém byl značně roztržštěný. Druhým, neméně podstatným důvodem je, řekněme, „nehodnost“ SCIO testů pro akademické prostředí a rovněž určitá nespokojenost, či nevole ze strany uchazečů vůči této formě testování, kterým především chceme vyjít vstříc,“ uvedl proděkan FF pro přijímací řízení PhDr. Ladislav Vobořil, Ph.D.

Pro všechny bakalářské obory je základem přijímací zkoušky písemný test studijních předpokladů (test studijních předpokladů s důrazem na orientaci v humanitních a sociálně-vědných disciplínách – TSP). I když se student hlásí na více oborů, koná jen jeden společný test TSP, který bude započten ke všem přihláškám. Pro obory akreditované v anglickém jazyce je připraven TSP

v anglickém jazyce (TSPA – Dutch language, Literature and Culture). Na některé obory je k přijímací zkoušce kromě TSP předepsán i oborový test (písemný oborový test zaměřený na orientaci a motivaci v oblasti, na niž se specializuje zvolený studijní program – OT), který se bude konat v návaznosti na písemný test TSP. U některých oborů je kromě TSP předepsána i ústní přijímací zkouška (UP), ta proběhne cca s týdenním odstupem.

Podrobné informace k přijímacím zkouškám na FF UP v prezenčním i kombinovaném studiu, které se otevírají pro akademický rok 2011/2012, najdete v anotacích konkrétních studijních oborů.

Poslední termín podání přihlášky je 28. únor 2011 pro všechny obory, a to pouze elektronickou formou. Všechny typy zkoušek proběhnou o víkendech 14.–15. 5. a 21.–22. 5. Přijímací zkoušky na prezenční i kombinované navazující magisterské studium jednooborové i dvouoborové proběhnou ve dnech 20.–21. 6.

Podrobné informace naleznete na www.upol.cz/nc/skupiny/uchazeci/studijni-obory/fakulta/ff/. -mav-

Úspěšný závěr projektu „Prvky dramatické výchovy v hudební výchově na 1. stupni ZŠ“

■ S posledními dny loňského roku byl na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty UP ukončen i jednoletý projekt zaměřený na rozšíření obsahu stávajících studijních předmětů Didaktika hudební výchovy 1, 2 o prvky dramatické výchovy. K vedení čtyř hudebně dramatických dílen určene studentům a současně i cvičným učitelům fakultních škol byli přizváni špičkoví hudební pedagogové, performeři

i odborníci z umělecké praxe. Tito ve všech případech nabídli účastníkům pestrý inspirační a motivační prostor nutný k získání metodických kompetencí nezbytných pro aplikaci daných činností do edukační praxe.

V průběhu měsíců října a listopadu se 150 studentů a 32 učitelů olomouckých škol zúčastnilo workshopů Hlas jako nástroj komunikace (PaedDr. Alena Tichá, Ph.D. – KHV UK v Praze, lektorka SHV), Od folklóru k Orffovi (PaedDr. Lenka Pospíšilová – mezinárodně uznávaná lektorka České Orffovy společnosti), Fyzické básnictví (Petr Váša – DF JAMU v Brně, performer a hudebník) a Ve škole děláme operu (Mgr. Tomáš Hanzlík, Ph.D. – KHV PdF UP v Olomouci, skladatel a principál Dětské opery Olomouc). Po závěrečném koncertě s názvem *To jsme v hudebce nebrali!*, během kterého se na jevišti vystřídali jak lektori, tak i studenti KHV a mladí členové Dětské opery Olomouc, mohutně aplaudovala do posledního místa naplněná Kaple Božího Těla. Jen více takových počínů. Díky FRVŠ!

-js-, foto G. Coufalová

Za výstavou do knihovny

■ Až do konce února můžete v Ústřední knihovně Univerzity Palackého zhlédnout výstavu fotografií prof. Jindřicha Štreita se symbolickým názvem „Pozvání“. Většina z vystavených artefaktů jsou plakáty, které zvou na výstavy pořádané v řadě zemí světa. Prof. Jindřich Štreit již vystavoval ve Francii, Anglii, Rakousku, Německu, Rusku, Maďarsku, Moldávii, Japonsku, Číně, Brazílii, USA a v dalších zemích. Součástí výstavy plakátů je i výstava všech knih, které prof. Štreit vydal. -red-, foto -mo-

O němčině jako o jazyku vědy: Diskuse mezi německými vědci a politiky

O tom, je-li němčina ještě jazykem vědy, má-li jím i v budoucnu zůstat, a pakliže ano, co pro to nutno udělat, diskutovali na počátku roku v Tutzingu u Mnichova přední představitelé německé vědy – zástupci přírodních, technických, humanitních i společenských věd. Ke třídnímu setkání se sešli prezidenti nejvýznamnějších německých vědeckých nadací – DAAD, Thyssen-Stiftung, Von-Behring-Röntgen-Stiftung, Volkswagen-Stiftung, předsedové německé konference rektorů, německé obdoby rady vlády pro vědu a výzkum, konfederace německých univerzit a představitelé německé politiky ze všech částí politického spektra, např. Eberhard Lammert a Michael Kretschmer (CDU), Antje Vollmer (zelení), Wolfgang Thierse (SPD) a mnozí další. Jako jedna ze dvou zahraničních účastníků jsem měla možnost se jednání konference zúčastnit a také do něj aktivně vstoupit zprávo o stavu němčiny (coby jazyku vědy) v Čechách.

Jako posluchač jsem s nadšením vnímala zcela jinou diskusní atmosféru, než na jakou jsem z poslední doby bohužel již zvyklá z české politické (i vlastní univerzitní) scény: Zaznamenala jsem, že němečtí politikové jsou ochotni debatovat s vědci (nedívají se na ně jen skrz prsty prizmatem peněz,

Stručně

■ Součástí reprezentativní výstavy „Olomoucké Baroko Výtvarná kultura let 1620 – 1780“ je i krátkodobá instalace v Kapli Božího Těla UC UP představující modelletto Jana Kryštofa Handkeho pro malby jejího interiéru.

■ Katedra liturgické teologie CMTF pořádala 20. 1. v rotundě CMTF druhou část liturgického symposia Colloquium liturgicum IV s tématem „Liturgická a eklesiální pluralita na území Československa v 1. polovině 20. století“.

■ Do 25. 2. bude přístupná výstava prací studentů z ateliérů kresby, malby a intermédií KVV PdF. Pod názvem „Dívám se na sebe“ je umístěna v přízemí chodby UC UP.

-red-, foto -mo-

kterých se nedostává), jsou ochotni přiznat chyby, kterých se v minulosti v jazykové politice dopustili (snadné vyklizení pozic němčiny z EU, ze zemí střední Evropy, nediferencovaná nadační politika atd.) a že jsou ochotni zodpovědně přemýšlet o krocích, které by měla politika v budoucnosti činit, aby posílila pozice němčiny coby jazyka světové vědy. V debatě politiků zazněla i dobrá zpráva pro českou germanistiku: německé politické elity si uvědomují, že v zemích střední Evropy má němčina historicky jiné postavení než třeba v Mongolsku, a jsou ochotni této skutečnosti přizpůsobit svou nadační politiku.

Zaznamenala jsem dále, že němečtí vědci jsou ochotni naslouchat si i přes hranice oborů, nepohrdají sebou vzájemně jen proto, že někteří reprezentují „tvrdé exaktní“ a jiní „měkké vzdělávací“ disciplíny, nepředhazují si výše citačních indexů, nýbrž naopak, že vládne trend scientometrii, bezhlavé poklonování citačním indexům a impakt-faktorům, omezit a vykázat z kvalitativních debat o vědě, vykázat také proto, že měření impakt-faktorů je zcela v rukou amerických vydavatelských domů, a sleduje proto jen anglickou jazykovou produkci – a ohrožuje tak německou vědu, tu exaktní i tu

Dokončení na str. 4

„Stmíváním paměti odcházíme, její ztrátou umíráme,“ říká spisovatel, publicista a pedagog Antonín Bajaja

Laureátem loňské Státní ceny za literaturu, kterou od roku 1995 každoročně uděluje Ministerstvo kultury ČR k 28. říjnu za vynikající české literární dílo, se stal spisovatel Antonín Bajaja. Ocenění si odnesl za román *Na krásné modré Dřevnici*, který nakladatelství Host označuje také neformálním podtitulem „Konec starých časů ve Zlíně“ či „Moravský Amarcord“. Autor v ní čerpá ze vzpomínek na dětství, zachycených v jeho vlastních dopisech sestře. Rozhovor, který při této příležitosti poskytl Žurnálu UP, se však týkal nejen jeho literární tvorby, ale i tvůrčího psaní obecně – Antonín Bajaja je totiž mj. také hostujícím pedagogem na Katedře bohemistiky FF UP, kde již patnáctým rokem vede semináře tvůrčího psaní.

Ve své zatím poslední knize *Na krásné modré Dřevnici* prozrazujete jeden z možných výkladů původu jména Bajaja: podle něj jsou jeho nositelé ti, kteří „bájají“, tedy umějí svá vyprávění obrátit domyslet a dotvořit. Kdy jste schopnost „bájení“ začal u sebe objevovat vy sám?

Těžko říct. Schopnost – a taky touhu – unikat do bájných světů mám odjakživa. Asi je to tím, že jsem se narodil těsně po heydrichiádě. Ví se, že dokonce i embrya vnímají pocity svých matek. A jestli měla moje maminka tenkrát strach a sužovala ji úzkost z budoucnosti, zřejmě ve mně tu touhu nějak probudila, i když jsem ji, počítám, zdědil po předcích. Nomen omen. No důvodů k únikům, a to bez ohledu na prenatalní podněty, jsem měl dost i v pozdějších letech, kdy bylo nařizováno vybudovat v této zemi takzvané lepší zítřky a kolem se loupilo, zavíralo, popravovalo, strachovalo, přetvařovalo. Mimochodem: nechce se vám dnes pod přívalem vcelijakých informací, skandálů, podvodů a krutostí taky někým utěct? Proč utíkají děti, a nejen děti, do virtuálních světů? A koneckonců – ono to tak bylo vždycky. Nebýt důvodů a touhy k dotváření, nebýt úniků z reality, nebylo by umění, nebyla by ani literatura.

Vaše tvorba je spjata se vzpomínkami na dětství. Jak podle vašeho názoru tuto „krajinu dětství“ přetváří lidská paměť? Co zůstává a co se z ní vytrácí?

„Krajina dětství“ – ta samozřejmě vytváří polštář naší paměti. Někdy se na něm příjemně podřimuje, ale čím je člověk starší, tím častěji se odtamtud vynořují zlé sny. Na nic podstatného se nedá zapomenout, psychoanalytici o tom vědí své. Paměť je, myslím, živočích, co přebývá v molekulách mozkových buněk, ke kterým se tulí, kam se neustále vtiskává. Žije tam v podivném bezčasí, ježí se v nich, všelijak se zjevuje a mizí, propojuje minulost s přítomností, je příčinou jejich prolínání, umožňuje přesah do budoucnosti. Paměť je navíc naší nejsoukromější krajinou, můžeme v ní i zabloudit. No beze zbytku se z ní nic nevytrácí, i když má díky pudu sebezáchovy tendenci preferovat příjemné vzpomínky. Stmíváním paměti odcházíme, její ztrátou umíráme.

O němčině jako o jazyku vědy...

„jen vzdělávací“. Mnohokrát v této souvislosti zaznělo slovní spojení o jazykovém a kulturním imperialismu.

Zaznamenala jsem dále, že i zástupci exaktních věd si – jsouce dostatečně vzděláni – uvědomují, že jazyk není jen komunikační prostředek, a že tedy problematiku jazykové globalizace vědy nemožno vnímat jen pozitivně jako usnadnění komunikace mezi vědci všech zemí (nota bene když primárním úkolem vědy jistě není komunikace), nýbrž že jazyk je také především prostředkem myšlení, kteréž myšlení se nivelizuje a zplošťuje, probíhá-li pomocí nedokonalého jazykového instrumentu, jakým je globalizovaná vědecká angličtina. Několikrát byl v této souvislosti citován bonmot G. B. Shawa: „English is the best language to speak badly“.

A konečně jsem zaznamenala, že celá konference nebyla jen plácem nad rozlitém mlékem, nýbrž že německá věda i politika jsou vítální a hodlají konsekventně podnikat kroky k podpoře němčiny coby jazyka vědy: Vědecké nadace budou vypisovat projektové programy cílicí k posílení pozic němčiny (podobně jak to již učinila Volkswagen-Stiftung

Lze nějak charakterizovat tvůrčí schopnosti a projevy současných studentů? O čem přemýšlejí a jakou formou se snaží o literární výpověď? Mění se v průběhu let typické rysy – jsou-li takové – jejich tvůrčích ambicích?

Současní studenti to nemají lehké, protože mají neomezený přístup k informacím a k cestování (na rozdíl od mé generace, která to taky neměla lehké, ale z opačných důvodů); protože soušní studenti žijí v otevřené společnosti, která je přes internet a mobily propojena s celým světem. Protože dnešní svět se v důsledku nových objevů a technologií pořád „zrychluje“, protože je stále obtížnější orientovat se v záplavě zpráv, událostí, poznatků a názorů. Protože základní lidské touhy, slabiny, neřesti a vášně se přesto nezměnily. Protože v člověku přetrvává z pětadvadesáti procent živočích ovládaný hormony a pudy. Protože to jediné, čím se lišíme od zvířat, je naše svobodná vůle, ale s tou jsme se ještě (my Lidstvo!) nenaucili zacházet, vesměs jí mrháme ke stupňování konzumních – pudy a hormony ovládaných – požitků. Zmíněná rozporuplnost by mohla být východiskem k charakterizaci tvůrčích schopností a projevů současných studentů. Mohla by posloužit i jako sonda do jejich způsobu přemýšlení včetně forem, jimiž se snaží o literární výpověď. Možná bychom se skrze tu sondu dozvěděli, jestli se jejich tvůrčí ambice nějak významně liší od ambic dříve narozených autorů. Ale to je zadání na rozsáhlou vědeckou práci, kterou by měl uskutečnit někdo ambicióznější, než jsem já.

Jak takový literární seminář probíhá, resp. lze úspěšně „vystudovat na spisovatele“?

Před lety jsem k semináři tvůrčího psaní sepsal anotaci, podle níž se doposud řídím. Tady je její zkrácená verze:

Seminář je určen těm, co si chtějí buď potvrdit, že jejich schopnost písemného projevu je předurčuje k údělu spisovatele (profesi publicisty), nebo vyzkoušet, jestli by to dokázali. Kromě toho se mohou přihlásit i zájemci z pouhé zvědavosti, neboť vedoucí semináře jim poodhalí zákonitosti, zmatek, úskalí, radosti, soužení, opojnost, odpudivost i přitažlivost procesu, na jehož konci je fejeton, esej, povídka, novela, román... či „jen“ několik veršů. Ale poodhalovat nebude jen vedoucí semináře, protože hlavní metodou porozumění

Dokončení ze str. 3

s programem *Deutsch als Sprache der Wissenschaften*, jenž např. podporuje studijní program na Katedře germanistiky), německá politika bude výrazněji vnímat, jaké jazykové projevy a činy jsou placeny z německých daní, a obě součásti společenského kulturního života, věda i politika se vynasnaží senzibilizovat pro tento problém širokou veřejnost. Ve finále nejde přitom o to, zápsat s angličtinou coby moderní „lingua franca“ Evropy (příčímž bylo opakovaně připomenuto, že původní lingua franca nebyla – jak tvrdí oblíbený historický omyl – jazykem vzdělanců, nýbrž jazykem soldatesky, která vyvrátila Byzanc), nýbrž o to, důsledně demokraticky uplatňovat mnohojazyčnost/ Mehrsprachigkeit a výchovně ovlivnit vzdělanostní elity v tom smyslu, že vzdělanec moderní doby musí vedle komunikačního nástroje (angličtiny – musí-li to tak být, ale vbrzku možná čínštiny/mandarinu) ovládat (přinejmenším receptivně) i další jazyky podstatné pro jeho obor. (Srv. web.apb-tutzing.de)

Prof. I. Fialová, vedoucí Katedry germanistiky FF

Ing. Antonín Bajaja, spisovatel a novinář, absolvoval Vysokou školu zemědělskou v Brně (1964), poté pracoval nejprve jako zootechnik JZD (1965–1973), později jako zaměstnanec Zemědělské oblastní laboratoře (1973–1991). Roku 1991 se stal redaktorem brněnské redakce Československého rozhlasu, od roku 1992 pracoval v pražském deníku Prostor a týdeníku Týden. Od roku 1991 byl navíc externím spolupracovníkem a posléze redaktorem Radia Svobodná Evropa. Je spoluzakladatelem časopisu pro kulturu a společenské dění Zlínského kraje Zvuk a stál také u vzniku pěveckého spolku Wlastenci při Českém centru Mezinárodního PEN klubu, kde je členem výboru. Od roku 1996 vedl semináře tvůrčího psaní na Fakultě multimediálních komunikací UTB a na FF UP, kde působí doposud. Je držitelem Výroční ceny nakladatelství Mladá fronta za románový diptych *Duely*, ocenění v soutěži Evropský fejeton a Ceny Křepelky za tvůrčí podíl na publicistickém pořadu *Hlasy a ohlasy z domova Radia Svobodná Evropa*. Za román *Zvlčení* byl v roce 2004 oceněn Magnesií Literou. Na stejné ocenění a na Cenu Josefa Škvoreckého byl nominován za knihu *Na krásné modré Dřevnici*, za kterou loni obdržel Státní cenu za literaturu.

(nikoli učení) „tvůrčímu psaní“ je psaní samo. Zúčastnění budou muset předkládat vlastní texty různých literárních žánrů, číst je svým kolegům, přijímat i rozdávat připomínky, třítbit vztah ke skladbě slov, vět, myšlenek, nálad, příběhů... a snad se nakonec stanou poučenější. Na předmětu *Tvůrčí psaní* je nejdůležitější to, že: mnohé od psaní zavčas odradí, některé k němu s pokorou přiblíží.

Na závěr moudrost: „Když už musíte, pište z lásky, ale publikujte pro peníze.“

Připravila V. Mazochová, foto M. Otava

Setkání se spisovatelem aneb Inspirační defektem

Když Ivan Klíma před časem daroval Antonínu Bajajovi svou bibliofilskou knížku „Vzkazy a jiné velmi krátké povídky“, jistě netušil minimálně dvě věci. Zaprvé, že právě v tomto výtisku bude jeho povídka „Když chybí jedna postel“ chybět poslední stránka; zadruhé, že tento defekt bude inspirovat Antonína Bajaju k zajímavému výukovému experimentu.

A tak v závěru loňského roku přijal Ivan Klíma pozvání na olomouckou Katedru bohemistiky, kde na semináři tvůrčího psaní rozhodl, jak si studenti poradili s úkolem dopsat závěr povídky „po svém“. Hodnocení to bylo laskavé a povzbudivé, zároveň ale nesmlouvavé: vedle podnětných nápadů a i pro autora překvapivých vyústění byly nalezeny stylistické i gramatické chyby, neobratné metafory, nadbytečná slova, klišé. Jen dva pokusy sklídily uznání, zato se na nich oba spisovatelé nezávisle na sobě shodli. A protože studenti mohli nakonec porovnat svá pojetí s „platnou“ verzí a vychutnat si její autorské čtení, inspirativně tvůrčí atmosféra vydržela až do konce. -mav-, foto mo-

O nový kurz *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií* je obrovský zájem

Digitální svět se stává nedílnou součástí našeho života. Film, internet a fotografie jsou fenomény, které stále více nahrazují klasické učebnice. Jak mohou učitelé výtvarné výchovy pomoci svým žákům vyznat se v digitálním světě a pochopit fungování nových obrazových forem? Jednou z cest je kvalitní výtvarná výchova. Kvalitní výuka výtvarné výchovy vyžaduje také patřičně připravené učitele a právě za tímto účelem odstartoval v loňském roce specializovaný kurz Katedry výtvarné výchovy PdF Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií.

Katedra přišla v loňském roce s nabídkou jednoletého studia pro učitele výtvarné výchovy, které klade důraz na tři okruhy: nová média (digitální fotografie, intermediaální postupy ve výtvarné výchově, grafický design), dějiny umění (současné umění, současná fotografie) a nové učební přístupy v dnes již klasických oblastech, jako jsou například malba a kresba. Pro učitele je připravené studium ve specializovaných ateliérech vedených vysoce odbornými a univerzitou garantovanými pedagogy. Učitelé mají zdarma k dispozici také obsáhlý soubor praktických námětů k výuce.

A proč vlastně celý projekt vznikl? „V nabídce vzdělávání výtvarných učitelů jsme nenacházeli komplexní studium zaměřené na tzv. nová média – digitální fotografii, práci s videem a podobně,“ uvedla doc. Hana Myslivečková, vedoucí katedry a zároveň autorka projektu. „Učitelé mají sice možnost doplňovat si vzdělání na náhodných kurzech, ty se však neřídí žádnou koncepcí a nenavazují na sebe. Přitom zejména ti učitelé, kteří ukončili svá studia před masivním nástupem nových technologií, pocítují v této

oblasti velký handicap. Proto jsme přišli s nabídkou tohoto studia, na které jsme získali grant z Evropského sociálního fondu z programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost,“ dodala doc. Hana Myslivečková.

Jednoleté studium bylo otevřeno v září roku 2010 a hned od počátku o něj byl velký zájem. „Naprostě nás překvapil zájem učitelů, jelikož se nám do prvního běhu studia hlásil téměř dvojnásobný počet uchazečů, než jsme mohli přijmout,“ říká koordinátorka studia Veronika Jurečková. Do kurzu se chtěla přihlásit například Mgr. Renáta Chalupová, která učí výtvarnou výchovu na střední odborné škole ART-ECON v Prostějově. „Jakmile jsem se o kurzu dozvěděla, hned jsem se tam i s kolegyní přihlásila, ale bohužel na nás z kapacitních důvodů nezbylo místo. Snad to vyjde letos, ten kurz mi přijde opravdu zajímavý a pro mou práci důležitý,“ uvedla Renáta Chalupová.

Do druhého běhu kurzu je možné se přihlásit do 9. 6. 2011. Bližší informace jsou na webových stránkách http://kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svetve_souc_um/ a na sekretariátu KVV. *V. Jurečková, T. Chalupa*

Podnikavé hlavy se podruhé utkají o nejlepší podnikatelský záměr

Vědecko-technický park UP a jeho Podnikatelský inkubátor se rozhodli po loňské úspěšné premiéře soutěže Podnikavá hlava, do níž se přihlásilo 37 účastníků, vyhlásit 12. ledna její druhý ročník. Nejen studenti se tak mohou znovu utkat v prestižním souboji zatím nerealizovaných podnikatelských záměrů. Uzávěrka soutěžních projektů je 20. 4. letošního roku, veřejné finále proběhne 11. 5.

„Již první ročník soutěže ukázal, že nejen mezi mladými lidmi je dostatek nápadů a energie je realizovat, neboť několik soutěžních projektů se díky Podnikavé hlavě skutečně rozjelo. Kupříkladu vítězný projekt Online-Lektor.cz Jindřicha Fáborského, jehož cílem je postupně vybudovat plnohodnotný systém výuky jazyků přes internet, se již dnes, půl roku po skončení soutěže, stal unikátním nákupním portálem jazykových škol a jejich kurzů. Vítěz využil rovněž poradenských služeb našich konzultantů, které byly součástí výhry,“ řekla Silvie Polánková, manažerka soutěže. Veřejná soutěž Podnikavá hlava je otevřena všem lidem bez omezení věku, vzdělání, místa bydliště či národnosti. Pouze v případě, že je autorem projektu student mladší osmnácti let, musí mít svého plnoletého garanta. „Stejně jako v loňském roce budou moci soutěžící využít bezplatného poradenství našich

konzultantů při vytváření jejich projektů,“ dodal Ing. Radek Žilka, hlavní konzultant VTP UP.

Kromě hlavní kategorie vyhlásil VTP UP i dvě vedlejší. První „Podnikatel v sukních“ je kategorie projektů pro ženy, respektive projektů, jejichž autorkami jsou ženy. Druhou „Nejlepší středoškolač“ je pak nová sekce určená pro nejlepší středoškolské projekty.

I letos budou na vítěze soutěže i jednotlivých kategorií čekat zajímavé ceny. „Díky našim partnerům se mohou autoři úspěšných projektů těšit nejen na finanční odměny – vítěz získá padesát tisíc korun, ale také na další věcné ceny – např. notebook, mobilní telefon či bezplatné zázemí pro rozjezd podnikání ve VTP UP. Hlavními partnery Podnikavé hlavy jsou DSL Food, s. r. o., Olomoucký kraj a UniCredit Banka,“ upřesnila Silvie Polánková.

Vědecko-technický park UP poskytuje pronájem kanceláří a výrobní prostor, poradenské služby a využití přístrojů a know-how univerzity za výhodných podmínek. Prostřednictvím Podnikatelského inkubátoru pomáhá začínajícím podnikatelům s rozjezdem firmy s ojedinělým nápadem a zaměřením. VTP UP je mostem mezi vědeckým a podnikatelským světem.

Podrobnosti k soutěži naleznete na www.podnikavahlava.cz. *O. Martínek*

Volná místa v kurzech komunikace v anglickém jazyce

Katedra aplikované lingvistiky FF UP nabízí volná místa v kurzech AJ Analýza anglického diskurzu 2 (AAD2) a Profesní komunikace v AJ 2 (PCE2). Součástí kurzu PCE2 jsou stáže v Eurocentru Olomouc a v MEOPTÉ Přerov. Studenti mají možnost pracovat na projektech týkajících se každodenní agendy Eurocentra (tiskové zprávy, informace o fungování EU apod.), stejně jako na projektech, které si vyberou sami studenti po dohodě s ředitelem Eurocentra. V Meoptě Přerov mají studenti možnost pracovat spolu s řediteli jednotlivých divizí, kteří jsou většinou cizinci, účastnit se jednání s klienty, pracovat na analýzách trhu, restrukturalizaci, v oblasti HR atd. Kurz bude obohacen o přednášku zahraničního odborníka.

Viz také www.kal.upol.cz/projekt-inovace-vyuky. Bližší informace poskytne PhDr. Mrozková Ivana. mrozkova@upol.cz, Mgr. Hejnová Marketa. hejnova@upol.cz, Bc. Grulichová Gabriela. grulichova@upol.cz.

Habilitace

Fakulta tělesné kultury

Děkan a Vědecká rada Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého zvou všechny zájemce na habilitační přednášku **Mgr. Ludmily Mikláňkové, Ph.D.**, odborné asistentky Katedry aplikovaných pohybových aktivit FTK UP. Přednáška s názvem Škola jako jedna z determinantů výchovy a vzdělávání dítěte v oblasti tělesné výchovy se koná v rámci habilitačních řízení v oboru Kinantropologie v průběhu veřejné části zasedání Vědecké rady FTK **dne 28. 2. v 11.30 hod. v zasedací místnosti NA309 FTK**. Předložená habilitační práce je vystavena od 7. 1. 2011 v knihovně FTK UP. *-ftk-*

Knihovna UP nabízí další přístupy do nových databází

Do 19. 2. 2011 nabízí **Ebrary Academic Complete** zkušební přístup do databáze *Ebrary Academic Complete*. Zahrnuje 134 500 elektronických knih ze všech vědních oborů od 350 předních světových vydavatelů. Přímý vstup do databáze na <http://site.ebrary.com/lib/upol>. Bližší informace o databázi můžete najít na webové stránce: <http://ezdroje.upol.cz>.

ProQuest nabízí nové, tématicky vyhraněné databáze: *Canadian Newsstand* (zahrnuje asi 300 předních kanadských titulů v plném znění); *Criminal Justice Periodicals* (americké a mezinárodní časopisy zaměřené na trestní právo); *Hoover's Company Records* (faktografická databáze obchodních společností); *Nursing & Allied Health Source* (databáze zaměřená na ošetrovatelství a další obory zdravotnictví); *ProQuest Biology Journal* (kolekce biologických časopisů); *ProQuest Family Health* (fulltextová databáze zaměřená na rodinné zdravotnictví); *ProQuest Military Collection* (sbírka materiálů s vojenskou a leteckou tematikou); *ProQuest Health and Medical Complete* (databáze je určena lidem, kteří potřebují informace o zdravotním stavu, správě zdravotnictví apod.); *ProQuest Newspapers* (plné texty významných, nadnárodních, renomovaných a často citovaných novin – např. The New York Times, The Washington Post, The Wall Street aj.); *ProQuest Psychology Journal* (plné texty časopisů s psychologickou tematikou); *Snapshot Series* (dokumenty a analýzy zaměřené na mezinárodní výzkum trhu). Podrobné informace a vstup do těchto databází najdete na adrese: <http://ezdroje.upol.cz> nebo přímo na adrese: <http://proquest.umi.com/login>. *-ls-*

Akademický senát FF UP vyzývá akademickou obec Filozofické fakulty k podání návrhů na kandidáty na členství v AS FF UP na funkční období 2011-2014

Každý člen nebo skupina členů akademické obce fakulty je oprávněn navrhnout kandidáty. Návrh musí obsahovat: a) jméno a příjmení kandidáta, b) název pracoviště (katedry) kandidáta, u studentů studijní blok a studijní obor, c) další údaje, je-li to třeba k určení kandidáta d) datum a podpis navrhovatele, případně navrhovatelů. Počet členů AS FF UP: 14 členů z řad akademických pracovníků, 7 členů z řad studentů.

Návrhy na kandidáty musejí být zpracovány písemně a adresovány předsedovi volební komise PhDr. Liboru Prágerovi. Písemné návrhy kandidátů je nutno doručit nejpozději **do 4. 2. 2011 včetně**, a to buď přímo na podatelnu FF UP, popř. do schránky podatelny FF UP na Křížkovského 10, nebo zaslat poštou na adresu PhDr. Libor Práger, FF UP KAA, Křížkovského 10, Olomouc, 77180, přičemž rozhodující pro přijetí návrhu zaslání poštou je datum uvedené na poštovním razítku.

Pozvánka Katedry muzikologie FF

Katedra muzikologie FF UP zve na cyklus přednášek, které se konají v rámci **Semináře hudební vědy** v Uměleckém centru UP (učebna Roberta Smetany, č. 239) **vždy v úterý 13.15–14.45:**

15. 2. prof. Josef Pešák: *Tvorba hlasu I.*
22. 2. prof. Josef Pešák: *Tvorba hlasu II.*
1. 3. Ing. Miroslav Drozd: *Nadace Český hudební fond*
8. 3. Karel Špelina: *Zdeněk Lukáš – skladatel a přítel*
15. 3. Pavel Blatný: *Nová hudba, postmoderna a „třetí proud“*
22. 3. Mgr. Tomáš Kučera: *Festival Expozice nové hudby – produkce, dramaturgie a media*
29. 3. dr. Tomáš Kráčmar: *Edice hudebních památek 19. století (Beethovenova 10. symfonie, Fibichovy melodramy)*
5. 4. dr. Markéta Koptová: *Richard Batka a německý hudební život v Praze před 1. světovou válkou*
12. 4. Mgr. Zuzana Petrášková: *On-line databáze hudebního oddělení Národní knihovny České republiky*

Akademický senát UP vyhlásil na svém jednání 1. 12. 2010
volby do Akademického senátu UP
 na funkční období 27. 5. 2011–27. 5. 2014

Časový harmonogram:

- zvolení členů dílčích volebních komisí: do 18. 2. 2011;
- návrhy kandidátů do AS UP: do 11. 3. 2011;
- zveřejnění termínů a míst konání voleb na fakultách, seznamu voličů a kandidátní listiny: do 18. 3. 2011;
- zahájení voleb: pátek 25. 3. 2011;
- ukončení voleb: 13. 4. 2011.
- opakování voleb: středa 20. 4. 2011.
- Funkční období stávajícího AS UP skončí 26. 5. 2011.

Návrhy kandidátů pro Přednášku významného absolventa UP

Od 12. 1. lze ve smyslu Statutu přednášky významného absolventa UP, B3-06/14-RR, podávat návrhy na kandidáta k proslovení Přednášky významného absolventa UP pro rok 2011. Návrh na kandidáta přednášky může podat každý člen akademické obce prorektorovi UP prof. Lubomíru Dvořákovi, CSc., do 15. 2. Z navržených kandidátů bude vybírat komise tvořená zástupci fakult a předsedou komise (prof. L. Dvořákem).

Jarní kurzy čínštiny, kaligrafie a vaření

Konfuciova akademie UP nabízí od 21. 2. kurzy čínštiny všech úrovní, víkendové kurzy čínštiny (začátečníci a mírně pokročilí), individuální výuku, „kurz duál“ (dva za cenu jednoho s výhodami individuální výuky), kurz kaligrafie, kurz vaření čínské kuchyně. Dále nabízí tlumočení a překlady z/do čínštiny, přednášky, promítání filmů, školení, workshopy pro firmy, školy i širokou veřejnost. Bližší informace na <http://www.konfucius.upol.cz/vitejte/kurzy>.

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci a Klinika zubního lékařství LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát na témata: *Dentální implantáty, Iritiční potenciál dentálních materiálů, Okluzní koncepce celkových náhrad* a další (koordinátor doc. Miloš Špidlen, Ph.D.). Koná se **ve středu 16. 2. od 16 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP.**

Jarní botanické vycházky do okolí Olomouce

Katedra botaniky PřF UP ve spolupráci s Moravskoslezskou pobočkou ČBS pořádá pro zájemce z řad studentů i veřejnosti sérii botanických vycházek do širšího okolí Olomouce. Na vycházkách budou demonstrovány mechorosty, cévnaté rostliny a rostlinná společenstva vybraných biotopů. Bližší informace na www.botany.upol.cz.

Fakulta tělesné kultury UP vyhláší
druhý ročník fotografické soutěže

Kolo ve městě

Cílem soutěže je mj. spolubudovat zdravé a moderní pojetí aktivního transportu ve městě a kreativitou ukázat možnosti náhrady automobilů, zvláště pro dopravu na krátké vzdálenosti, spojitelnou s aktivním pohybem. Organizátoři akce tak chtějí prezentovat krásu, svobodu, zdraví a zodpovědnost před mediálně zajímavější bezpečností, rizikem a ekonomikou. Letošní ročník soutěže je otevřen také široké veřejnosti! Příspěvky můžete posílat na adresu soutěže: **kolo.vemeste.cz do 31. 1. 2011.**

Lyžování v Karlově

Akademik sport centrum UP nabízí volná místa v autobuse – odjezdy každou sobotu 7.15 hod. od Billy (u letadla), příjezdy v 17.00 hod. tamtéž. Cena 200 Kč. Příhlášky na tel. 585 636 451, 52. Další informace naleznete na www.letodeti.cz.

Zahranční studenti na Univerzitě Palackého „Mám dojem, že Češi pijí snad jenom bublinky...“

Carla Moreira je studentkou pátého ročníku medicíny Univerzity v Portu, druhého největšího portugalského města. Přes program Erasmus přijela strávit zimní semestr v Olomouci na Univerzitě Palackého. Sešly jsme se hned další den po portugalské Erasmus párty, kterou v závěru loňského semestru připravila společně s ostatními Portugalci, kteří v Olomouci studují. Carla má ráda vídeňskou kávu a tohle je její první rozhovor:

Jaká byla portugalská párty?

Párty byla skvělá, ale stála nás spoustu práce. Strávili jsme dva dny výrobou našich kostýmů, přípravou typických portugalských jídel – Bolinhos de bacalhau a Queijadinhas – a také tradičního nápoje „puncha“ z Madeiry. A jako

prekvapení jsme o půlnoci měli „fado performance“ (fado je portugalský hudobní styl převážně 19. století, pozn. red.). Hráli jsme na portugalské kytary a zpívali. Další naši studenti potom demonstrovali „forcados“ v byčím zápase. Odešli jsme až kolem čtvrté hodiny ráno.

Proč ses rozhodla studovat medicínu v České republice?

Mi si můžeme většinou vybírat ze zemí střední Evropy; střední, ne východní, čímž tady lidé nemají rádi zařazování ČR směrem na východ; a krom toho jsme měli v nabídce ještě Španělsko a Itálii. Španělsko a Itálie jsou příliš drahé, takže jsem si vybrala Česko jako nejrozvinutější zemi z téhle části Evropy. No a Olomouc byla jediná možnost kam jít.

Je těžké tady studovat? Máte v Portugalsku jiný systém školství?

Ano, je to těžké. Všeobecně, medicína není nejjednodušší studijní obor. Já jsem v pátém ročníku a na konci příštího roku budu skládat státnice. V tomhle je rozdíl mezi ČR a Portugalskem – tady v Česku děláte zkoušky z různých specializací v různých fázích studia, není to souhrnná zkouška jako u nás, kde jí skládáme z různých oborů jako třeba chirurgie, hematologie etc. v jedné jediné zkoušce. A po státnicích mě čeká jeden rok praxe a další čtyři roky studia, kde už si vyberu specializaci.

Takže studenti medicíny stráví na univerzitě nejméně jedenáct let? Jak můžete vyjít s penězi?

No, praxe je placená, a poslední čtyři roky vlastně také, navzdory tomu, že ještě nejsme způsobilí vykonávat všechny části naší práce. Mimo chodem, univerzity v Portugalsku jsou placené, je to kolem 1000 euro za jeden rok, ale studenti z chudších rodin dostávají stipendium.

Proč sis vybrala zrovna medicínu?

Rozhodla jsem se v posledním ročníku na střední škole, myslím si totiž, že je to důležitá práce, kdy můžeš opravdu něco změnit. Určitě toho nelituji, hodně mě to baví.

Co říkáš na české jídlo?

Z českých jídel jsem si oblíbila palačinky, guláš a jablečný štrúdl. Ale knedlíky, ty nemám ráda, chutnají jako chleba. V Portugalsku jsou jídla hodně těžká, vaříme mnohem víc masa než Češi, a ke každému jídlu máme jak brambory, tak i rýži a velkou porci zeleniny. K portugalské kuchyni také patří čerstvé ryby, které upravujeme na mnoho způsobů. V Česku se ryby moc neprodávají, a čerstvé už vůbec ne.

A jak ti jde čeština? Učíš se ji ve škole?

Ale ne, měla jsem jen jednu hodinu, ale bylo to moc brzy ráno a profesorka navíc probírala látku příliš rychle, takže už jsem znovu nepřišla (smích). Víš co, čeština je moc těžký jazyk. A navíc, jsem tady jen na jeden semestr, takže trávím většinu volného času cestováním. Už jsem byla v Polsku, Německu, Maďarsku a Chorvatsku, takže si nejspíš dokážes představit, že mi moc času na učení češtiny nezbyvá. Umím říct „na zdraví“, „pivo“, „jmenuji se Carla“ a „jsem z Portugalska“. To je celá moje čeština.

Samozřejmě jako každý cizinec víš, jak se česky řekne pivo. Obvykle si ho všichni oblíbí. Co ty?

Já celkově nemám ráda alkohol, takže české pivo mi nechutná, stejně jako portugalské. Ale i tak jsem si všimla několika rozdílů mezi pitím u nás a v Česku. Když si v Portugalsku objednáš pivo, donesou ti třetinku. A když si chceš dát třeba džus nebo vodu, dostaneš stejné množství nebo rovnou půl litru. Tady je to naopak. Piva dostáváte víc a „nealka“ méně. Dokonce mi tady několikrát donesli jen 0,25, a to už se potom prodraží, když jdeš třeba jen na oběd nebo večeři a máš žízeň. A ještě jedna věc – těžko se tady dá koupit voda bez bublinek. Mám dojem, že Češi pijí snad jenom bublinky. Ale jinak se mi tu líbí.

J. Gločová, foto archiv C. Moreira

Majáles UP vyhláší soutěž o svou vizuální podobu

Organizátoři Majálesu Univerzity Palackého, který letos proběhne v úterý 3. 5. v areálu tereziánské zbrojnice a přilehlém okolí, vyhláší studentskou soutěž o návrh vizuální podoby letošního ročníku. Uzávěrka návrhů je 20. února 2011. „Rádi bychom, aby vizuální, nebo chcete-li grafickou podobu letošního majálesu určili sami studenti, protože majáles je především o nich. Ze všech soutěžních prací pak chceme v rámci majálesu udělat výstavu v prostorách Ústřední knihovny UP,“ řekla Bc. Kateřina Fišarová, PR managerka Majálesu UP. Na vítěze, kterého vybere porota sestavená ze studentů UP a výtvarníků, pak čeká finanční odměna. Studenti, kteří obsadí druhé a třetí místo, se mohou těšit na drobné dárky. Nezbytnou součástí soutěžních návrhů musí být návrh loga Majálesu UP a vizualizace majálesového plakátu ve formátu pdf. Vítěz pak souhlasí s užitím svého návrhu na všech propagačních materiálech spjatých s letošním majálesem. „Věříme, že se mezi našimi studenty najde dostatek kreativních jedinců, kteří se do soutěže zapojí,“ dodala Bc. Fišarová. Soutěžní návrhy mohou studenti zasílat na e-mail katerina.fisarova01@upol.cz. Pravidla soutěže najdete na www.upol.cz/zpravy/aktuality/zprava/article/9330/.

Studijní stipendium Olomouckého kraje pro rok 2011

Rada Olomouckého kraje schválila na svém jednání dne 16. 12. 2010 pravidla pro poskytování Studijního stipendia Olomouckého kraje pro rok 2011. Cílem poskytování stipendia je umožnit i studentům vysokých škol vzdělávání na zahraničních vysokých školách. Podmínkou udělení stipendia je trvalé bydliště žadatele na území Olomouckého kraje. Pravidla pro poskytování Studijního stipendia Olomouckého kraje a formulář žádosti o Studijní stipendium Olomouckého kraje jsou umístěny na webových stránkách Olomouckého kraje www.kr-olomoucky.cz v sekci školství, mládež a sport.

Žádost o stipendium musí být podána nejpozději: v rámci I. kola k 15. 2., v rámci II. kola ke 30. 6. 2011.

Registr profesorů a docentů. Už také i na Univerzitě Palackého

Univerzita Palackého má v současné době akreditováno zhruba pět set osmdesát čtyři studijní obory. K tomu, aby další programy mohly být akreditovány, ale především aby těm stávajícím mohla být prodloužena nebo případně rozšířena akreditace, je potřeba garanci docentů či profesorů. Těch má podle Registru profesorů a docentů aktuálně čtyři sta devadesát. Registr, nový pracovní nástroj Akreditační komise MŠMT, musejí vysoké školy tvořit s odkazem na zákon č. 159/2010 Sb. Již dnes je však zřejmé, že nový dokument způsobí mnoho prnutí uvnitř vysokých škol. Ta olomoucká patrně nebude výjimkou.

Upravená pravidla hry

K životu vysokých škol patří žádost o akreditaci oboru, případně o její prodloužení či rozšíření. Ze zápisů jednání Akreditační komise MŠMT ČR však mnohdy vyplývá, že se žadatelé potýkají s jeho nedostatečným personálním zajištěním. V odůvodnění většiny z případů, kdy Akreditační komise neudělila např. souhlas s akreditací, se pak uvádí, že daný obor není dostatečně personálně zabezpečen a že řada z klíčových vyučujících působí i v dalších institucích, pro něž vykonávají vědeckou, výzkumnou a publikační činnost. Jestliže dosavadní situace s udělováním akreditací tedy nebyla pro vysoké školy nikterak jednoduchá, nyní se stane ještě komplikovanější. A stane se tak ve chvíli, kdy Akreditační komise MŠMT začne ke své činnosti využívat data z Registru docentů a profesorů. „Počet akreditovaných studijních oborů ve studijních programech převyšuje na Univerzitě Palackého součet docentů a profesorů o necelých sto,“ řekl Žurnálu UP prorektor pro studijní záležitosti UP doc. Vít Zouhar. „Olomoucká univerzita se však jednoznačně přiklání k tomu názoru, aby garance studijních programů docenty a profesory, které vyplývají z díky zákona, nebyly rozšiřovány na studijní obory. V tomto smyslu jsme také připomínkali návrh nového zákona o vysokých školách,“ doplnil prorektor UP. Podle jeho slov bude totiž potřebné, aby na Univerzitě Palackého docházelo při rozšiřování a prodlužování již získaných akreditací, podobně jako při akreditování nových studijních programů, k větší koordinaci mezi fakultami. „Na Univerzitě Palackého

se bude muset přistoupit k redukci stávajících duplicit,“ dodal doc. Vít Zouhar.

Registr na Univerzitě Palackého

Novela zák. č. 159/2010 Sb., přinesla ustanovení, podle kterého pouze profesor nebo docent, který je akademickým pracovníkem příslušné vysoké školy, může garantovat kvalitu a rozvoj studijního programu uskutečňovaného danou vysokou školou (nebo její součástí). „Dříve, když MŠMT obdrželo žádost o akreditaci s podklady, v nichž byl uveden nějaký profesor jako garant, tak nezkoumalo, jestli tentýž profesor negarantuje jiné programy na jiných vysokých školách a jestli je ve fyzických možnostech člověka uveden zvládnout. S registrem bude mít MŠMT nyní jasno v tom, na které vysoké škole konkrétní docent nebo profesor působí a s jakým úvazkem. Ministerstvo tak bude mít přehled o tom, kým jsou na konkrétních vysokých školách garantovány příslušné studijní programy,“ řekla RNDr. Hana Matochová, vedoucí oddělení vývoje aplikací CVT UP, která byla pověřena odpovědností za správu tohoto seznamu za Univerzitu Palackého. „Registr by se měl stát nástrojem k vytěsnění těch situací, kdy jeden profesor garantuje několik programů na několika vysokých školách,“ dodala. Podle jejích slov byly údaje do registru zadávány v rámci prvního sběru k datu 5. 11. 2010, a to prostřednictvím informačního systému IS REDOP. „Jinými slovy: v Centru výpočetní techniky UP žádná data do programu nevkládáme. Všechny profesory a docenty olomoucké univerzity máme evidovány jako zaměstnance UP ve vnitřním programu SAP. V rámci

tohoto programu jsme vytvořili další program, jenž extrahuje údaje, které AK MŠMT požaduje – tedy údaje o lidech s titulem doc. a prof. Z těchto dat potom program extrahuje soubor, který odesíláme do centrální evidence MŠMT,“ vysvětlila RNDr. Hana Matochová. Dodala, že personalistky některých fakult UP doplňovaly v této souvislosti od září 2010 určitá data do programu SAP. „Např. doposud nebylo v SAPu zaevidováno, v jakém oboru nebo na jaké téma byly úspěšně napsány habilitační či profesorské práce či od kterého dne patří určitý titul ke konkrétnímu akademikovi,“ doplnila. „Ve sběru dat z 5. 11. 2010 navíc ještě nebylo povinností poskytnout informaci např. o tom, kdo je garantem studijního programu. V březnu, k 21. 3. 2011, tedy v druhé části sběru však tuto informaci už soubor obsahovat bude muset. Danou problematikou se zabývá právě prorektor Zouhar,“ dodala dr. Matochová. „Má dosavadní práce nespočívala ve vkládání dat do databází. Pověření MŠMT mi ukládá povinnost a zodpovědnost za nastudování všech podkladů, které MŠMT posílalo. Prozkoumala jsem tedy, zda-li všechny požadované informace v SAPu máme, případně zda jimi disponujeme v programu STAG, a zabezpečila jsem potřebné informace, které potřebujeme extrahovat do příslušných databází. Zároveň sleduji, jestli vše probíhá tak, jak má. Do budoucna by má práce měla spočívat v kontrole údajů a v tom, že jednou za půl roku příslušný soubor odešlu MŠMT,“ vysvětlila svou činnost spojenou s registrem dr. Matochová.

O nutnosti nového pracovního nástroje AK MŠMT se vedou pestré disputace

Registr profesorů a docentů přivítala především Akreditační komise MŠMT, která tak nyní oficiálně získá potřebné informace. Podle doc. Víta Zouhara, prorektora UP, však i doposud bylo z akreditačního spisu patrné, na kterých dalších pracovištích onen pedagog působil. „V akreditačním spise, ve formuláři G – Personální zabezpečení – vyučující, jsou položky Další současní zaměstnavatelé, Pracovní vztah, rozsah a zejména přehled předmětů, na jejichž zabezpečení se podílí. Věřím, že Akreditační komise se tímto údajem bedlivě zabývala,“ řekl prorektor UP. Mnohé dosud publikované názory navíc komentují stávající praktiky jako výhodné pro všechny strany, Registr naopak považují za omezující nástroj, který přichází tzv. pět minut po dvanácté a který přinese spoustu problémů. Hovoří se o tom, že dosavadní praxe, kdy jeden docent či profesor učí na více školách, vyplynula mj. z toho, že vysokoškolské platy nejsou nikterak zajímavé a že se pro řadu pedagogů výuka na jiné škole tedy stala dalším zdrojem příjmů. Podle některých názorů tato situace pak přinesla pozitiva všem – veřejné školy se na určitou dobu zbavily tlaku na vyšší platy, soukromé pak získaly potřebné habilitované pedagogy a studenti absolvovali kvalitativně srovnatelnou výuku. Mnohé z publikovaných názorů shrnují dosavadní situaci na vysokých školách takto: „Kdyby se časem neukázal propad ve výzkumu a publikační činnosti, které jdou ruku v ruce s aktuálností výuky, a kdyby neustále nevznikaly další a další vysoké školy, založené na profesorech a docentech putujících od školy ke škole, tzv. létajících profesorů, jednoduše, když svou činnost pedagogové nepřeháněli, mohlo vše takto probíhat asi i nadále.“ Jaká cesta je tedy ta správná? S Registrem nebo bez něj? Těžko říci, neboť nic není jen černé nebo bílé. Je však zajímavé, když se např. uvádí, že na západ od české kotliny vysoké školy Registr profesorů a docentů nemají – a vlastně ani nepotřebují.

Připravila M. Hronová

Snídaně vědkyň...

zkušenostech s diplomanty a doktorandy či o tom, čím mohou ženy výzkum v chemických vědách obohatit, nebo jak motivovat středoškolskou mládež k zájmu o chemické obory. Setkání uzavřelo propojení s kolegyněmi v polském Krakově, které si připravily přednášku věnovanou vědeckému odkazu Marie Curie a jejímu místu v dějinách vědy a odkazu pro současnou generaci.

Podle slov prof. Jitky Ulrichové se smysl setkání podařilo po všech stránkách naplnit. „Přála bych si jen, aby se chemii nevěnovala pozornost pouze v tomto roce,“ doplnila.

Kromě ní se české „Snídaně“ zúčastnily prof. Jitka Moravcová, CSc., prodávka pedagožickou činností Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT Praha (Ústav chemie přírodních látek) a členka Hlavního výboru České společnosti chemické, prof. Gabriela Bašařová, DrSc., z Ústavu kvasné chemie a bioženyství VŠCHT Praha (autorka knihy České pivo), Mgr. Jana Roithová, Ph.D., z Katedry organické a jaderné chemie PŘF UK Praha a RNDr. Dana Nachtigallová z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. Panelové diskuse

Dokončení ze str. 1

předcházelo promítnutí krátkých medailonků zúčastněných debaterek.

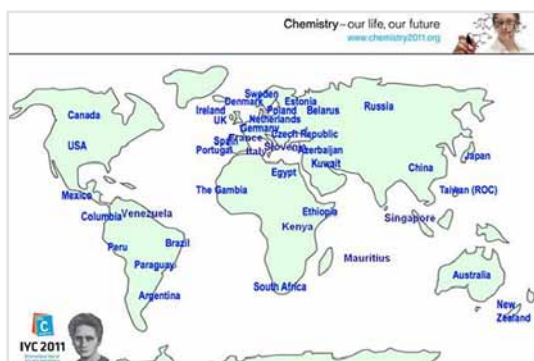
„Iniciativa vznikla na Univerzitě v Brisbane na oslavu 100. výročí udělení Nobelovy ceny Marie Curie. Toto výročí inspirovalo Mary Garson, autorku projektu, k zorganizování celosvětového 'potřesení rukou' vědkyň v oboru chemie. Formáty Snídaní byly různé – ve Velké Británii se vědkyně již předchozí týden spojily na Facebooku a v den snídaně přes Skype s vědkyněmi v Africe. V Asii se sešlo několik malých skupinek u vědkyň doma a uspořádaly jednoduchou domácí snídaní na laptopu připojeného na internet, jinde, stejně jako v Praze, proběhly panelové diskuse nebo přednášky,“ uvedla Ing. Magdalena Bendová, Ph.D., z Ústavu chemických procesů AV ČR, která setkání v prostorách Akademie věd moderovala.

Mezinárodním rokem chemie byl rok 2011 vyhlášen organizací UNESCO a Mezinárodní unií čisté a aplikované chemie (IUPAC). K jeho hlavním cílům patří posílit vnímání chemie u veřejnosti jako prostředku zajištění lidských potřeb a zvýšit zájem o chemii u mladé generace. Organizátoři chtějí zároveň podpořit nadšení pro tvůrčí budoucnost chemie a oslavit a zdůraznit úlohu žen ve vědě.

V kalendáři akcí souvisejících s Mezinárodním rokem chemie v ČR najdeme také letošní speciální „chemický ročník“ AFO 2011; k myšlence Přírodovědného jarmarku, který v Olomouci pravidelně pořádá Přírodovědecká fakulta UP, se v rámci IYC letos připojí také další pracoviště ČR.

Na stránkách www.chemistry2011.org a www.rokchemie.cz/rok-chemie-2011 naleznete kromě dalších informací také webstream z české „Snídaně vědkyň“.

-mav-, foto archiv organizátorů Snídaně vědkyň

Eva Krutilková si chtěla vyzkoušet, co dokáže. Vybrala si práci v Kibeře /I./

Pro člověka, žijícího v blahobytných oblastech Evropy je až nepředstavitelné, jak uboze a zoufale žijí lidé na jiných místech naší planety v jedenadvacátém století. Eva Krutilková, v současné době studentka pátého ročníku oboru Mezinárodní rozvojová studia PÍF UP se za nimi vydala do afrického slumu. Chtěla do terénu, chtěla pracovat v místě, které je velmi nelehké k žití. Když mi pak v létě v redakci Žurnálu vyprávěla o čerstvě nabytých zkušenostech z Kibery, druhé největší chudinské čtvrti Afriky, souhlasně přikývla: Přání se jí splnilo. Na rozloze zhruba pěti čtverečných kilometrů žije poblíž Nairobi v špatných hygienických podmínkách asi jeden milion obyvatel, tedy třetina obyvatel tohoto velkoměsta. Pro konkrétnější střeoevropskou představu bychom tamní situaci mohli zjednodušeně vidět asi tak, jakoby se např. Pražané - většinou nemocní malárií a AIDS - seskupili na dvěstěkrát menší plochu a obývali chatrče z bláta a vlnitého plechu. Mírné klima by nahradilo období dešťů a sucha a kanalizace se stala výplodem jejich bujně fantazie. S přispěním sponzorů* strávila Eva Krutilková v Kibeře a její bezprostřední blízkosti pět měsíců. A neváhala by se tam vrátit.

Jak se stalo, že jste se dostala právě do africké Kibery?

S rozvojovým světem jsem nabyla zkušeností už v rámci dřívějšího olomouckého studia na Caritas – Vyšší odborné škole sociální. Tehdy jsem vyjela poprvé, na tři měsíce, do Arménie. Vzhledem k tomu, že od té doby už uplynuly více než tři roky, chtěla jsem si ověřit, co umím v terénu. To, že jsem strávila pět měsíců v Kibeře, však byla náhoda. Původní plán byl totiž takový: Najít organizaci, která působí v jedné z těch nejchudších zemí světa, a tam se angažovat v některém z projektů. Přes internet jsem kontaktovala mnoho organizací, hledala projekty, rozesílala životopisy a čekala, zda se mi někdo ozve. Když se mi pak ozvala švédská organizace Global Relation s možností projektů mikrofinancí v Keňi, nebyla jsem z toho moc nadšená. Tehdy jsem Keňu totiž považovala za docela slušné se rozvíjející africkou zemi se silným turismem a žádnými dlouhotrvajícími konflikty. O slumy jsem se moc nezajímala. Keňa mi jednoduše nepřipadala, že by byla tím místem, kde se žije až tak zle, a tak jsem tehdy odepsala, že nabídku zvažím. V Global Relation mne však nenechali jen tak se rozmýšlet. Asi se jim můj životopis líbil, a tak mi začali posílat fotky, různé odkazy o Kibeře, o problematice chudinských čtvrtí, projekty, včetně mikrofinancí, na kterých tam pracují. Nakonec jsem souhlasila, že pojedou, a v rámci studia jsem si změnila téma diplomky, které je dnes o mikropůjčkách a jejich dopadu na ženy. Pak už vše probíhalo celkem rychle – zadala jsem o nějaká stipendia a oslovila pár sponzorů. Dnes mám zkušenost, která mě patrně oslovila na celý život.

Co jsou mikrofinance?

Všeobecně se jedná o veškeré finanční služby poskytované klientům s malými příjmy. Mezi tyto služby patří např. pojištění, spoření a nebo mikropůjčky, o něž jsem se zajímala já. Tyto programy patří od 90. let 20. století do strategie snižování chudoby, a i když jsou aplikovány pouze v rozvojových zemích, zájem o ně dnes roste také ve střeoevropských podmínkách. Dopady těchto malých půjček, které se poskytují jak jednotlivcům, tak skupinám, jsou často hodnoceny pozitivně, hlavně vedou klienty k finanční samostatnosti.

Čemu jste se tedy konkrétně věnovala?

Scházel jsem se celkem se sedmatřiceti ženami. Ty ještě před mým příchodem zformovaly tři skupiny, z nichž každá začala spořít peníze. Ženy, které se ve skupinách mezi sebou velmi dobře znají a panuje mezi nimi důvěra, spoří většinou tím způsobem, že se scházejí a malou částku pravidelně přispívají do společné kasy. Po určité době, zpravidla to bývá měsíc, z těchto malých příspěvků vytvoří větší obnos a demokraticky rozhodnou, komu částka za dané období připadne. Mimo to si ženy také spoří na případ nouze nebo nečekané výdaje. Situace v realu tedy vypadá asi tak, že měsíční nashromážděné peníze obdrží vždy jedna nebo dvě z členek seskupení a je pak zcela na dotyčné, jak peníze využije. Některé začaly díky těmto prostředkům podnikat, jiné si koupily televizi, někdy finanční obnos vystačil tak na zaplacení školného pro děti nebo běžné údržby domácnosti.

Mnohdy se ženy ve svém podnikání i spojí a vytvoří něco většího. Například ženy, s nimiž jsem pracovala, si otevřely obchod, ve kterém společně šily oblečení, tašky a navlékaly korále. Jiná skupina žen vytvořila školu pro děti rodičů s diagnózou HIV pozitivní. Velkou roli v celém procesu sehrává vždy situace, v níž se ta či ona žena právě nachází. Například samoživitelka osmi dětí je ráda, když z těchto peněz zaplatí školné, zcela v odlišné situaci se však nachází žena, která má manžela, jenž sice do rodinného rozpočtu až tak nepřispívá, ale aspoň nějak vypomáhá, a děti má pouze čtyři.

Podstatné je, že systém mikropůjček nabízí i značně chudým lidem určitý stabilní finanční příjem a že díky mikrofinancím mohou ženy získávat finanční prostředky, a v africké společnosti se tak do jisté míry stát samostatné. V africké kultuře totiž není výjimkou, že po smrti manžela rodina odveze společný majetek. Ženě a dětem tak nezůstane často nic. Díky mikropůjčkám je i tato žena schopna obstarat si určité prostředky a nemusí být podle kmenových tradic např. zděděna.

Co všechno jste ženy učila?

Mou prací byla výuka finanční gramotnosti. Vysvětlovala jsem jim, jak si vypočítat úrok, co znamená úroková sazba, jak si vyřídít účet v bance a jak s ním nakládat, pokud už třeba měly naspořenou větší částku. Učila jsem je také základní obchodní schopnosti, např. jak si vést záznamy, jak si vypočítat profit, jak a kam postavit stánek se zbožím či jak zabalit zboží. Když pak jedna skupina žen dostala notebooky, učila jsem je práci s počítačem. Některé z žen si pak po čase byly schopny vytvořit přehled o tom, kolik spoří, kolik už naspořeno mají, nebo kolik, na co a komu přispěly. K tomu všemu jsme společně s dalšími organizacemi působícími v Kibeře uspořádali i několik workshopů, které se týkaly základů marketingu, maloobchodních praktik a všeobecně podnikání. Zároveň jsem s těmi, jež popisovaným programem procházejí již alespoň rok, prováděla řízené rozhovory na téma vliv mikrokreditu na postavení HIV pozitivních žen ve společnosti. Zjišťovala jsem hlavně, jestli a případně jak si ženy polepsily v různých sférách – např. ve vztahu s manželem, s komunitou, s rodinou. Ptala jsem se na to, co si za určité období pořídily, jestli ještě, a případně na co spoří nyní. Rozhovory byly mj. zaměřeny také na problematiku HIV/AIDS a v této souvislosti také na to, jakým způsobem respondentky plánují zabezpečit své děti. Výstupy z rozhovorů budou součástí mé diplomové práce.

Zaznamenala jste v životě těchto žen nějaký vývoj?

Ano, ženy kreativní, které se nebojí podnikat a disponují alespoň minimálním vzděláním, jsou si díky mikrofinančním programům schopny nyní polepsit, a to nejen finančně. U těch ostatních, např. žen bez vzdělání, je potřeba větší a intenzivnější spolupráce. Co se týká mého působení a mého vlivu na samotné ženy, shledávám však posun velmi malý. I když jsme si mezi sebou vybudovaly krásné vztahy, pocítovala jsem mnohdy, že jim dávám spoustu informací, které často neumějí využít v praxi. Příkladem budiž tematika HIV, kterou jsem vždy začleňovala do svých hodin: Hodně žen, které kromě svých

Počatná africká rodina žijící v jednom domě o dvou místnostech

Moje ženy - švadleny

Kibera

hodin prošly i četnými kurzy, nemocničními poradnami, se dodnes nejsou schopné bavit se svými dětmi o tématu HIV a důležitosti ochrany. Jindy jsem např. objevila svou vlastní „omezeność“, když jsem se jim snažila vysvětlit, jak postupovat při krácení nákladů v případě záporného zisku. Klasickým postupem je omezit výdaje, a to tím způsobem, že se vypustí to nejméně důležité. Avšak podnikáte-li ve slumu s minimem finančních prostředků, nedůležitých položek skutečně mnoho není. Naopak, mnohdy jste spíše na hranici svých možností a očekáváte zisk, na němž jste existenčně závislí. Pak rozhodování o tom, co je nejméně důležité, není snadné. Přesto doufám, že aspoň nějaký přínos z mé strany to pro ty ženy mělo. Za půl roku je ale nenaučíte všechno.

Jak se tato výuka – řečneme rodinného hospodaření – projevila např. na vztazích s muži?

V Keňi dnes žije více než třicet kmenů, z nichž každý má své tradice, určující nejen životní styl jeho příslušníků, ale i postavení ženy ve společnosti. Část z těchto tradic si lidé často udržují i poté, kdy přijdou z venkova do města. Většina mých respondentek z výzkumu pocházela ze silně patriarchálního kmene Luo, v němž by muž měl být po finanční stránce tím odpovědným za zajištění rodiny. Úloha ženy spočívá s financemi hospodařit. Ženy zajišťují jídlo, vodu, starají se o děti i celou domácnost. Podle této činnosti jsou také hodnoceny, a to nejen manželem, ale i rodinou a okolím. Nepečuje-li žena dobře o domácnost a děti, není pro tamní společnost dobrá žena, a zcela běžné to může být i společensky akceptovatelný důvod k odchodu

Dokončení na str. 9

manžela z rodiny. Dnes jsou v této kultuře však primární muži, kdo ve svých rolích selhávají. Vinou nedostatku pracovních příležitostí, špatné platební morálky firem, také jejich nízkého vzdělání své rodiny jen těžko zabezpečují. Při dlouhodobějším selhávání začínou inklinovat k alkoholu a drogám, za které utrácejí peníze, jež v domácnosti následně chybí. Často dnes muži odevzdají ženě jen minimum finančních prostředků a naopak očekávají, že se žena o vše postará. Situace je ještě komplikovanější, když by měl muž žít s několika žen, které považuje za své manželky. Osobně si vůbec nedokážu představit, jak takové situace zvládaly ženy kdysi. Dnes, díky svému podnikání, jsou totiž schopny přinést denně domů alespoň nějaké peníze, a naučí-li se s nimi efektivně hospodařit, jsou schopny zajistit chod domácnosti. Většina z nich však spojí tajemně, o svých mikrofinančních skupinách manželům neřekají. Situace je v tomto směru naprosto jednoznačná v případě žen s HIV pozitivitou, neboť tyto jsou převážně vdovy nebo samoživitelky. Mnohokrát jsem se v Kibere totiž setkala se situací, kdy muž opustil celou rodinu právě v momentě, kdy se dozvěděl, že jsou HIV pozitivní. I když jsou všude kampaně na bezplatné testování, ženy se svůj status dozví velmi často v období těhotenství. Muži tomu často nevěří, odmítají se testovat, sami se prokazují jako negativní, obvinují svou ženu z nevěry a poté odcházejí. Nechat se testovat odmítají. I přes to, že ARV terapie je v současné době pro lidi ze slumu zadarmo a lidé HIV/AIDS se mohou dožít vysokého věku, je stále toto téma velkým společenským tabu. Ženy, se kterými jsem pracovala, procházely pravidelně testy a řídily se radami, jak o své zdraví pečovat. Vědí toho o HIV/AIDS hodně, ale těžko říci, jak moc se podle doporučení chovají v konkrétních situacích. Myslím si ale, že tato pomoc je v mnoha směrech účinná. Některé ženy žijí s HIV/AIDS už více než deset let a jsou stále v dobré fyzické kondici, jsou schopné starat se o děti i domácnost. Vypozorovala jsem i silné solidární vztahy. Když např. jedna z žen onemocněla, ostatní ženy jí střídavě vypomáhaly v domácnosti. Staraly se o ni i její děti, pravidelně ji navštěvovaly a někdy i zaskakovaly v jejím podnikání. Tyto ženy vědí, že jsou na jedné lodi a že nikdy nemohou vědět, kdy se něco podobného stane jim samým. Dokonce – zemřela-li jedna z žen, ostatní ženy se ujaly péče o její děti.

Ženy v Kibere navštěvují nebo navštěvovaly školu?

Jak které. Některé ženy absolvovaly základní školu, maximálně však do 8. ročníku, jiné pouhých prvních pár ročníků a dodnes neumí ani psát ani číst. Přesto jsou však i tyto ženy dobré obchodnice. Naučily se počítat, vědí, kde levně nakoupit a drahé prodat. Jsou schopny na svém podnikání profitovat. O vzdělávání dívek v africké vesnici moc nevím, ale z rozhovorů usuzuji, že ženy do vzdělání nebyly tlačeny. Často na to jejich rodiny neměly peníze. Pokud někdo chodil do školy, tak to byli v první řadě jejich bratři. Dnes si tyto ženy důležitost vzdělání uvědomují, tedy hlavně vůči svým dětem. Stálým problémem zůstávají finance. Kromě školného musíte v tamním prostředí koupit dětem uniformu a učebnice. To jsou výdaje, které někdy dělají i třetinu rodinného rozpočtu, zvláště pokud má rodina hodně dětí. Problémem je také kvalita vzdělání. I přes to, že ve slumu najdete stovky škol, mnohé z nich kvalitativně pokulhávají. Nejsou prostředky na jejich vybavení, učebnice a mnohdy ani na platy učitelů. Výjimky tvoří především školy založené zahraničními neziskovými organizacemi.

Ptala se M. Hronová, foto na str. 9 archiv E. Krutilkové
Dokončení v příštím čísle

¹ ARV AntiRetroVirální terapie jsou léky na posilování tvorby bílých krvinek a posilování obranyschopnosti organismu

*Touto cestou by Eva Krutilková ráda poděkovala statutárnímu městu Olomouc, Elektru Kvapil, WTC Písečná, Univerzitě Palackého a Nadaci pro rozvoj vzdělání. Bez jejich finanční pomoci by se programu mikrofinancí v africkém slumu Kibera totiž mohla jen stěží účastnit.

Na pravou míru

Faktické poznámky k článku prof. Ingeborg Fialové v Žurnálu č. 12

Když si zasvěcený čtenář přečetl zadní stránku posledního Žurnálu, bylo mu vše jasné. Kampaň do Akademického senátu Filozofické fakulty právě začala. Méně zasvěcený čtenář si však z článku prof. Fialové mohl udělat poněkud pokřivený obraz o fungování některých pracovišť na FF UP. Nechávám stranou osobní rovinu článku, reaguji pouze proto, že se v něm vyskytly nepravdivé informace spojené s katedrou, jejímž jsem vedoucím, tedy s Katedrou politologie a evropských studií.

Profesorka Fialová představuje svým osobitým stylem svůj pohled na příčiny, kvůli nimž některé katedry, podle ní ty sociálně vědní, dokážou hospodařit vyrovnaně, zatímco jiné, pro Filozofickou fakultu tradiční, nikoli. Teze o kauzální závislosti mezi charakterem oboru a schopností udržet vyrovnaný rozpočet je podle mého názoru velmi těžko prokazatelná a spíše než o závislosti bych hovořil o souvislosti ovlivněné řadou (i) jiných faktorů. O nich bych na těchto stránkách nechtěl diskutovat, to by mělo být záležitostí věcné a velmi důkladné analýzy. Za druhé. Tato teze je problematická i proto, že existuje řada empirických výjimek, jelikož nemálo tzv. tradičních oborů nemá rozpočtové problémy. Až potud můžeme diskutovat, klást věcné argumenty a protiargumenty. Neměli bychom však sklouzávat k nepravdám nebo nepravdivým generalizacím.

Není pravda, že „tento model vyhovuje katedrám a oborům, které mají mnoho studentů“, jak ve svém článku říká prof. Fialová o decentralizovaném modelu financování na FF. V takovém případě by totiž některé filologické katedry musely disponovat největšími rozpočtovými přebytky na fakultě, jelikož mají největší počty studentů. Naopak politologie s výrazně nižším počtem studentů by podle této teze musela mít vážné finanční problémy. Realita je ale opačná.

Není pravdivá generalizace, kterou prof. Fialová vztáhla na Katedru politologie, že se jedná o obory „považované za lehké (...), studium se odehrává převážně na bakalářském, nikoli magisterském či doktorském stupni.“ KPES má dnes jeden bakalářský obor, dva magisterské, z toho jeden ve dvou jazykových podobách (česky a anglicky), a doktorský obor taktéž v češtině i angličtině. Vyučujeme dále anglicko-jazyčný Central European Studies Program a máme doktorandy ze sedmi zemí světa. Náročnost studia je síce subjektivní záležitostí, ale jako nenáročný bych jistě neoznačil studium, v němž se dvacet procent studentů nedostane přes postupovou zkoušku ani do druhého ročníku... Přitom již podíl neúspěšných uchazečů při přijímacím řízení na politologii je jeden z největších na fakultě.

Zařizovači (manažeři) na univerzitě?

Už dvacet let u nás vládne drsná podnikatelsko-manažerská pa-kultura, která měla údajně ekonomicky pozvednout zemi zruinovanou komunisty, jenž mezi námi nadále beztržně působí, přestože režim byl prohlášen za zločinný. Manažeři se vynořili záhy a převážně buď z vlastních komunistických řad nebo z veštláků a jim podobných profesí. Kdo tedy vlastně řídí náš průmysl (a naše finanční instituce), který se propadá a stále nemůže dosáhnout dna? Výsledkem je země se zničeným průmyslem, zemědělstvím a „vytunelovaným“ bohatstvím finančním i uměleckým, s hruba deseti procentní nezaměstnaností. Nyní se navrhuje, aby manažeři šli na univerzity.

Jak se ukázalo zejména v poslední době, vědomi si své beztržnosti, dávají „manažeři“ najevo své sebevědomí i nakradené bohatství zejména exkluzivními automobily, které pak používají jako silniční piráti, jako nelegální zbraň proti tomu, kdo se jim znelíbí, kdo na stejné cestě jede – podle jejich názoru – příliš pomalu. Nejednou slyšíte např., že zatímco průměrný čistý plat zaměstnanců jednoho podniku je kolem 10 000 Kč a podnik je na hranici krachu, jeho „manažeři“ si rozdělují při desetinásobných platech ještě milionové odměny. Čteme současně znepokojivá, ale

pravdivý není ani obraz toho, jak si autorka představuje vyučující na katedrách, jako je politologie. Má se podle ní jednat převážně o „špatně placené externisty“ a chybět nám mají drazí docenti a profesori. Takže jen stručně. Na politologii přednáší povinné kurzy interní zaměstnanci, z nichž 44 % představují docenti na celý úvazek. Ti vedou 65 % povinných přednášek. Stejně tak je zcela mylná představa, že učíme výhradně přednáškovým způsobem skupiny po 200 studentech v aule. Tolik studentů má naše katedra tak možná v celém bakalářském studiu, ale určitě ne v ročníku. Naprostá většina povinných kurzů je klasickou kombinací přednášek a seminářů po malých skupinách studentů.

Narážku na absenci vědy už ani nechci komentovat. Zmíním jen produkci v mezinárodních nakladatelstvích, jakými jsou Routledge, Palgrave nebo Nomos, případně články v časopisech registrovaných v databázích Web of Science nebo Scopus. Je mi až trapné, že jsem k takovému výtčům docen.

Rozhodně pak není pravda, že „dva členové Lebedovy katedry politologie, děkan Lach a prorektor Dürr, jsou placeni nikoli z rozpočtu katedry, ale z rozpočtu děkanátu...“ Pan prorektor Dürr není členem katedry již dva a půl roku, neučí na ní žádný kurz, a proto jeho financování nekomentuji. Tarifní plat pana děkana a část jeho osobního ohodnocení jsou naopak hrazeny právě z prostředků katedry, přestože vykonává funkci děkana, a logicky tak musí částečně omezit svou pedagogickou činnost... Opak je tedy pravdou.

Kde je tedy klíč k vyrovnanému hospodaření? Kromě přiměřeného poměru mezi počtem studentů a pedagogů jsou to v našem případě jiné zdroje než finance, které dostáváme na studenty, resp. studentokredity. Snažíme se jít cestou grantů, projektů a zahraničních studentů. Cest je jistě více a každý nechť si najde tu svou, tu, která mu nejlépe bude vyhovovat...

Závěrem snad jen tolik. Než si dopisovat podobnými články, bylo by dobré se na fakultě navzájem lépe poznat. Zvu Vás, paní profesorko, k nám na katedru, na kávu... Myslím, že při vzájemném rozhovoru byste byla velmi překvapená, jak moc jste se mylíla, když jste nám (politologům) vložila do úst celý jeden odstavec vyfabulovaných citátů o tom, jak si údajně představujeme vzdělání a vědu. Myslím, že naše pohledy jsou si podobnější, než si v tuto chvíli umíte představit.

Doc. T. Lebeda, Ph.D.

vedoucí Katedry politologie a evropských studií FF

pravděpodobně i dosti pravdivá konstatování, např. že „současná česká pravice nenávidí inteligenci skoro stejně jako bolševici.“ (Michael Volný Česká pravice je myšlenkově v... (koncích): <http://www.blisty.cz/art/56454.html>. To by se mělo zavést na univerzity?

A chcete-li poznat manažerské poměry v nevyrobní sféře, stačí připomenout z posledních dní tři totožné příběhy o rychlém finančním krachu: Sazka Arena, slavistický Eden i karlovarská KV Arena. Jediné, co zůstalo zjevné, jsou dluhy a porážky. Přesto se jejich manažeři samolibě sebepochvalují: „Ať si kdo chce co chce říká, ale to, co jsme dokázali v podmínkách, které byly k dispozici, je buď zázrak, nebo je to důkaz, že jsme geniální manažeři.“ To není jen sebestředný výrok vyslovený někde na recepci, kdy už je pozornost přítomných značně snížena nejrůznějšími příčinami. Je to totiž text, který po otevření Sazka Areny na jaře 2004 nechal na pamětní desku (!) vytesat Aleš Hušák. Se společností řízenou těmito „geniálními manažery“ před několika dny kvůli jejich „zázraku“ zahájil soud insolvenční řízení. Ve světle těchto událostí se jeví velmi znepokojivě snaha,
Dokončení na str. 10

Plesová sezóna bude bohatá i na univerzitě

Letošní plesová sezóna přináší opravdu vydatnou nadílku nejen balů městských a středoškolských, ale také těch, které jsou spjaty s univerzitou. Kromě výročního Reprezentačního plesu UP, který proběhne v sobotu 19. února (viz plakát), se může akademická obec i široká veřejnost těšit na další plesy fakult, kateder či ty, které pořádají studentské organizace při alma mater. Dohromady tak proběhne rekordních jedenáct „univerzitních“ plesů. Prostřednictvím Žurnálu UP vám přinášíme jejich stručný přehled:

Reprezentační ples Přírodovědecké fakulty UP – 5. února, Regionální centrum Olomouc

Vstupné 300,-/200,-

V sobotu 5. února započne plesová přehlídka na UP Reprezentačním plesem Přírodovědecké fakulty v RCO. Podrobný program plesu bude zveřejněn na stránkách Žurnálu Online, již teď se ale mohou návštěvníci plesu těšit na předtančení a půlnoční kankánové vystoupení.

2. reprezentační ples Divadla Konvikt – 25. února, Umělecké centrum UP

Vstupné 150,-/120,-

Hlavní devizou druhého ročníku plesu Divadla Konvikt je určitě jeho situování do prostor jezuitského konviktu, kde budou na návštěvníky čekat dvě scény (taneční společenská a alternativní dj'ská) a skvělá atmosféra konviktu proměněného do barev Divadla Konvikt. Večerem budou provádět herci Divadla na cucky a kromě tradiční kapely vstoupí i skupina Narcotic Fields.

Ples mediků Lékařské fakulty UP – 26. února, Regionální centrum Olomouc

Vstupné 250,-/200,-

Ples mediků bude mj. i rozlučkovým večerem se šestým ročníkem studentů medicíny, takže se jeho návštěvníci mohou těšit například na prezentaci fotografií z dob studia těchto budoucích lékařů. Součástí večera bude i předtančení společenských tanců či „hodinka štěstí“ se zajímavými cenami. Aktuální informace sledujte na Žurnálu Online.

Ples psychologie 2011 – 2. března, U-klub

Vstupné zatím nezveřejněno

Jediný z plesů, který proběhne v U-klubu. Návštěvníci plesu pořádaného druhým rokem studenty třetího ročníku Katedry psychologie se mohou těšit na předtančení

Zařizovači (manažeri)...

Dokončení ze str. 9

dosadit na vysoké školy manažery, zařizovače (ačkoliv užívanější význam je chápán jako vedení, řízení). Nevím, proč nepoužíváme české slovo. Je to podobné, jako když se prodáváči drogy (ale i jiní, řekněme prodejci) honosí anglickým slovem dealer. Vrcholem pro mě bylo, když jsem loni četl půlstránkový článek jednoho „manažera“, který hlásal, že musí ve svém podniku prosadit „progresivní“ tedy pokrokové americké tykáni, a kdo ho nepřijme, bude muset odejít. Jen zkrátka nepoznal, že angličtina si od počátku 19. stol. netyká (na mou výtku, že angličtina nezná tykáni, neodpověděl). Tyká jen Pánu Bohu v Otčenáši. Anebo se dočkáme „teambuildingových“ programů a budeme tahat na provázku kelímky a stavět z nich věže (http://usti.idnes.cz/clanek.asp?c=A110117_184443_usti-zpravy_oks)? Takže Bůh nás ochraňuj od „managerů“.

Prof. P. Štěpánek

(Autor je prof. dějin umění, ale vystudoval původně strojírenskou technologii a pracoval i v tzv. praktických sférách. I komunistická StB konstatovala písemně, že má pravicové názory.)

latinskoamerických, standardních a břišních tanců, kapelu Syrinx, předpůlnoční slosování cen a od půlnoci pak na jazzovou kapelu nebo dj'e.

Studentský ples VKH Olomouc – 3. března, Slovanský dům

Vstupné 160,-/120,-

Tradiční ples Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc se letos uskuteční ve Slovanském domě. Nejen příznivci hnutí se mohou těšit na všechny klasické plesové atributy – předtančení, kapelu k tanci i poslechu či tombolu. Předprodej od února každou středu po večerní mši v kostele Panny Marie Sněžné.

Erasmus Student Network UP & PEPA Ball – 4. března, Regionální centrum

Vstupné 150,-

Ples místní pobočky mezinárodní organizace Erasmus Student Network a organizace PEPA sdružující zahraniční studenty medicíny na UP se letos uskuteční podruhé. Na programu budou ukázky společenských tanců, živá hudba i bohatá tombola.

Ples Právnické fakulty UP – 5. března, KD Sidia

Vstupné 200,-

Letos pořádá Právnická fakulta ples v duchu oslav 20. výročí obnovení fakulty. K tanci a poslechu zahraje skupina Formace Milana Ludvíka, připravena budou nejen taneční vystoupení a ples vyvrcholí losováním bohaté tomboly. Vstupenky v ceně 200 Kč bude možné zakoupit od 1. února na sekretariátu děkanky Právnické fakulty.

Rekreflám – Ples katedry rekreologie FTK UP – 19. března, KD Sidia

Vstupné 200,-/250,-

Vždy velkoryse pojatý Rekreflám letos slibuje opět vystoupení studentů z různých ročníků Katedry rekreologie (taneční vystoupení, scénky, tematická videa ad.). Ples rekreologů by měl být také oslavou dvacetiletého výročí existence Fakulty tělesné kultury. Kromě programu v hlavním sále bude na návštěvníky čekat druhá scéna v salonku. Samozřejmostí je i bohatá tombola či půlnoční překvapení v podobě ABBA revivalu.

Karneval APA aneb Roztancujme bariéry – 2. dubna, Regionální centrum Olomouc

Připravil O. Martínek, ilustrační foto archiv UP

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velenamazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, <http://www.zurnal.upol.cz>. Ročník 20, 2010/2011. Odpovědná redaktorka: V. Mazochová. Výkonná redaktorka: M. Hronová. Spolupracovníci redakce a jazyková úprava: T. Chalupa, O. Martínek. Technická redakce: M. Cyprová. Členové redakční rady: F. Dienstbier, J. Fiala, R. Hanuš, F. Chmelík, J. Chrástina, M. Kolář, M. Malacká, H. Marešová, V. Mihál, T. Opatrný, T. Parma. MK ČR E 12524. ISSN 1804-6754. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 24. 1. 2011. Vychází 28. 1. 2011. Uzávěrka příštího čísla je 7. 2. 2011. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odstěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.